

DOMOV SE ZVLÁŠTNÍM REŽIMEM

Eliška Vondráčková

DEMENCE

NE POUZE PORUCHA PAMĚTI!

- Vážné onemocnění, které vzniká v průběhu života člověka až po ukončení rozvoje jeho kognitivních funkcí a způsobuje nevratnou ztrátu duševních schopností, myšlení, uvažování, komunikaci, plánování
- Pod termín **kognitivní funkce** zahrnujeme celou škálu psychických funkcí, z nichž nejdůležitější jsou **paměť, intelekt, motivace**.

ZAPOMÍNÁNÍ = DEMENCE?

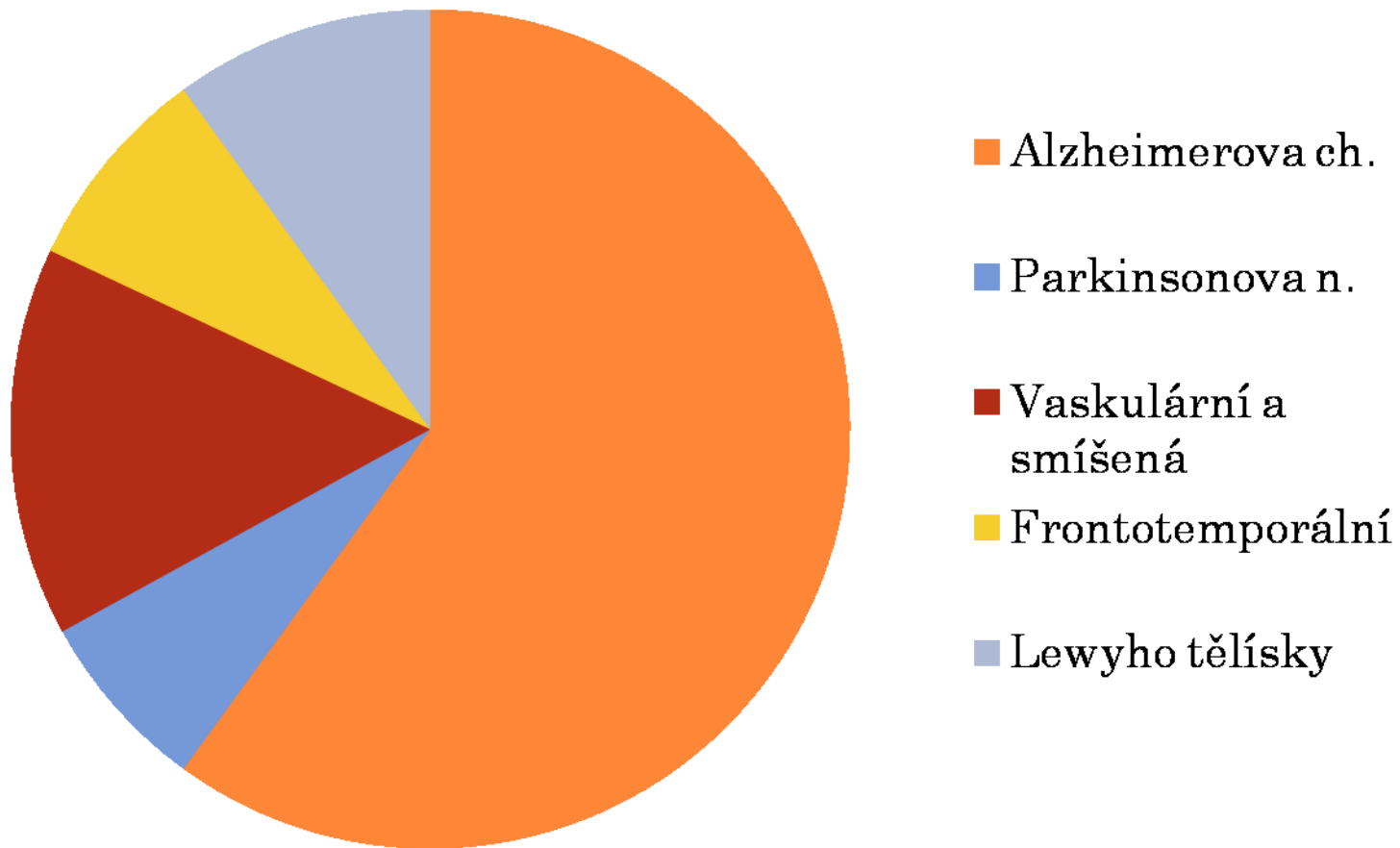
Postižení všech složek – chování, nálada, úsudek, aktivita, osobnost

1. Zhoršování a ztráta paměti
2. Problémy s vykonáváním běžných každodenních aktivit
3. Zapomínání slov a problémy s vyjadřováním
4. Neschopnost orientovat se v čase a prostoru
5. Neschopnost racionálního uvažování, úbytek úsudku a soudnosti
6. Problémy s abstraktním myšlením
7. Ukládání věcí na nesprávná a nevhodná místa, neschopnost je pak najít
8. Ztráta životní energie, aktivity a chuti do života
9. Změny osobnosti
10. Změny nálady a chování

PŘÍČINA A TYPY DEMENCE

Četnost typů demence

POČTY

- S narůstajícím věkem prevalence narůstá rychleji než předpokládaly dřívější studie a výskyt demence je tak výrazně vyšší, než se dosud předpokládalo, a to zejména u lidí 85letých a starších

Riziko u 65 letých – 5%

Riziko u 75 letých – 10%

Riziko u 80 letých – 20%

Riziko u 90 letých – 50%

- V celé Evropě tak žije téměř o milion lidí s demencí více, než se dosud předpokládalo - tedy **7,3 miliónu**.
- V ČR – asi 150 000

- 1. Zhoršování a ztráta paměti**
- 2. Problémy s vykonáváním běžných každodenních aktivit**
- 3. Zapomínání slov a problémy s vyjadřováním**
- 4. Neschopnost orientovat se v čase a prostoru**
- 5. Neschopnost racionálního uvažování, úbytek úsudku a soudnosti**
- 6. Problémy s abstraktním myšlením**
- 7. Ukládání věcí na nesprávná a nevhodná místa, neschopnost je pak najít**
- 8. Změny nálady a chování**
- 9. Změny osobnosti**
- 10. Ztráta životní energie, aktivity a chuti do života**

ALZHEIMEROVA CHOROBA

- **degenerativní onemocnění mozku**, v jehož některých oblastech odumírají mozkové buňky, vytváří se mikroskopické struktury, tzv. plaky a mozek není schopen pracovat tak, jak má. Nemocný si přestává pamatovat, přestává být schopen logicky uvažovat, přestává být schopen komunikovat, postupně ztrácí návyky a dovednosti. V posledních stádiích dochází k úplné ztrátě paměti, ke ztrátě intelektu, soudnosti, myšlení a nemocný je plně závislý na péči druhé osoby
- **poprvé popsána v roce 1907** neurologem Aloisem Alzheimerem
- **60%-80% podíl** na všech demencích
- **k potlačování příznaků** jsou k dispozici léky, vyléčení je však zatím nemožné.
- **skrytá epidemie**, protože v populaci stále přibývá nemocných a nemoc se objevuje ve stále víc a víc mladších věkových kategoriích. Nemoc může postihnout každého, bez ohledu na zaměstnání a vzdělání.

I. STUPEŇ

- Příležitostné obtížné hledání slov
- Zhoršení artikulace
- Snížená plynulost vyjadřování
- Zapomínání jmen
- Opakované telefonování se stejnou otázkou
- Zapomínání schůzek
- Obtíže v nových situacích
- Obtíže s novými přístroji
- Méně pozornosti oblékání
- Vyhýbání se domácím činnostem
- Obtíže při řešení náročnějších finančních záležitostech
- Ovlivněna schopnost řízení motorových vozidel
- Potíže s rozhodováním
- Ztráta iniciativy, motivace
- Depresivní nálada, apatie, či naopak agresivní chování
- Subjektivní pocit zapomnětlivosti, při vyšetřování není zjevný

II. STUPEŇ

- Ztráta zájmu i o koníčky a oblíbené činnosti
- Zapomínání obličejů
- Neschopnost používat vytvořené seznamy
- Zapomínání nedávných událostí
- Neschopnost dodržovat čas jakékoliv schůzky
- Obtížné nacházení slov v běžné konverzaci
- Opakování slov
- Obtíže při navazování konverzace
- Problémy s komunikací jsou větší, než se bezprostředně jeví
- Oblékání ve špatném pořadí
- Neschopnost samostatné hygieny bez dohledu
- Značně zhoršená schopnost vést domácnost
- Běžné problémy s financemi
- Potíže v práci, v řeči, při cestách v neznámých místech rozpoznatelné rodinou
- Deficit paměti zřejmý i při vyšetření
- Dezorientace časem, prostorem, vlastní osobou
- Zhoršená výbavnost jmen
- Bloudění na známých místech
- Mohou se objevit halucinace, agresivní chování
- Neschopnost soustředění
- Nerozpoznání hodin
- Hubnutí
- Inkontinence moči
- Zhoršování chůze
- Zhoršování kognitivních funkcí

III. STUPEŇ

- Nerozpoznávání členů rodiny
- Není zachována paměť
- Neschopnost soustředit se
- Neschopnost vyjádřit své potřeby
- Patologická hubenost
- Inkontinence moči a stolice
- Neschopnost oblékat se, rozhodnout o oblečení
- Neschopnost se najíst
- Neschopnost dodržovat hygienu
- Imobilita (pokud není pacient od druhého stádia rehabilitován)
- Dezorientace
- Neschopnost řeči
- Neschopnost sebeobsluhy
- Neschopnost samostatného života
- Může přetrvávat agitovanost

LÉČBA

- Alzheimerova choroba trvá v průměru cca 9 let, není léčitelná, ale průběh onemocnění lze oddálit včasným nasazením léčby. Proto je důležitá včasná diagnostika onemocnění a nepodceňování příznaků, které se na první pohled mohou jevit jako banální.
- Léčba demencí je komplexem řady opatření, tzn. měla by být složena z léčby farmakou, z rehabilitace, terapie všech přidružených tělesných onemocnění, ze socioterapie a psychoterapie (u dementních pacientů především z trénování paměti a základních aktivit všedního dne).

NEFARMAKOLOGICKÉ PŘÍSTUPY

- Koníčky
- Trénink paměti
- Arteterapie
- Muzikoterapie
- Cvičení
- Reminiscenční terapie
- Smyslová aktivizace
- Bazální stimulace

ZÁSADY KOMUNIKACE

- Jasně a stručně
- Zřetelně
- Dostatek času na pochopení
- Ověřování pochopení
- Dávání zpětné vazby
- Nesnažit se „mít pravdu“

Dlouho jsem věřil, že pravda je důležitá. Když moje babička řekla, že je duben, a ve skutečnosti byl květen, cítil jsem, že ji musím hned opravit. Následovala slovní bitva. A potom v určitém okamžiku jsem si pomyslel: „Jsem blázen, co na tom záleží, že si myslí, že je duben?“

To byl osvobozující okamžik. A od té chvíle jsme měli mnohem méně konfliktů a mnohem víc příjemných zážitků. (Vnuk)

Dokončení ukázky v knize Demence

- Děkuji za pozornost

